

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ขนิษฐา โพธิ์สินธุ์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2550

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลมาจากได้รับคำปรึกษา แนะนำและเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และ ดร. สุรัตน์ ไชยชมภู กรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้า และมีประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

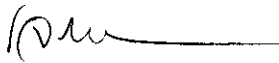
ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยฉบับนี้

คุณประโยชน์อันพึงมีจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่บิดา มารดา บุพการี และบูรพาจารย์ ท่านผู้มีพระคุณที่ไม่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ที่ได้ชี้แนะและให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้จนได้รับความสำเร็จในการศึกษาสมดังความมุ่งหมายทุกประการ

ขนิษฐา โพธิสินธุ์

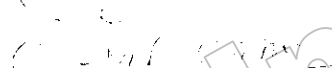
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ขนิษฐา โพธิสินธุ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุรัตน์ ไชยชมภู)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แยมกสิกร)

วันที่ 2 เดือน เมษายน พ.ศ. 2550

48925237: สาขาวิชา การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ/ ผู้บริหารสถานศึกษา/ เทศบาลและเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี

ขนิษฐา โพธิสินธุ์: ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (SCHOOL ADMINISTRATORS LEADERSHIP OF PATTAYA CITY AND MUNICIPALITY IN CHONBURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, ค.ศ. 122 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทางการบริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานครูเทศบาลและเมืองพัทยา ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

ผลการศึกษา พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูง ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนอยู่ในระดับปานกลาง และภาวะผู้นำแบบตามสบายอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบารมี การสร้างแรงบันดาลใจ และการกระตุ้นหาวิธีปัญหา อยู่ในระดับสูง สำหรับด้านการคำนึงถึงเอกบุคลิก การให้รางวัลอย่างเหมาะสม และการบริหารแบบมีข้อยกเว้นโดยตรง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารแบบมีข้อยกเว้น โดยอ้อม อยู่ในระดับต่ำ
2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทางการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบตามสบายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแบบตามสบายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ทางการบริหารสถานศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำแบบตามสบายที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ความสำคัญการวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบความคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
รูปแบบการจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
เทศบาลและเมืองพัทยา.....	10
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	16
แนวความคิดผู้นำและภาวะผู้นำ.....	23
ทฤษฎีภาวะผู้นำ.....	36
รูปแบบภาวะผู้นำของแบบส.....	39
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม.....	64
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การอภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก.....	106
ภาคผนวก ข.....	110
ภาคผนวก ค.....	113
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	122

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของพนักงานครู สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี.....	62
2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี	65
3 เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และจำนวนกลุ่มตัวอย่างของพนักงานครู.....	69
4 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยรวม	71
5 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างบารมี.....	72
6 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	73
7 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นขวัญปัญญา.....	74
8 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการคำนึงถึงเอกบุคลิก	75
9 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ด้านการให้รางวัลอย่างเหมาะสม.....	76
10 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน ด้านการบริหารแบบมีข้อยกเว้นโดยตรง	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11	78
12	79
13	80
14	81
15	82
16	83
17	84
18	85
19	111
20	112
21	112

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย	5
2 ระบบการบริหารจัดการการศึกษาท้องถิ่น	11
3 โครงสร้างระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น	13
4 รูปแบบภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยนและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	42
5 ภาพ (Profile) ของภาวะผู้นำที่ใช้ได้ผลดี	49
6 องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน	50